

Prirodzené čísla v ZFC

26. novembra 2013

Induktívne množiny

Axióma X (Axióma nekonečnej množiny)

$$(\exists A)[\emptyset \in A \wedge (\forall x)(x \in A \Rightarrow x \cup \{x\} \in A)]$$

Definícia

Množinu, ktorá spĺňa podmienku

$$\emptyset \in A \wedge (\forall x)(x \in A \Rightarrow x \cup \{x\} \in A)$$

budeme nazývať *induktívna množina*.

Definícia množiny $\mathbb{N}$

Definícia

Množina *prirodzených čísel* $\mathbb{N}$ je taká induktívna množina, že pre každú induktívnu množinu B platí $\mathbb{N} \subseteq B$.

Prvky tejto množiny nazývame *prirodzené čísla*.

Pre každé prirodzené číslo n budeme $S(n) = n \cup \{n\}$ nazývať *nasledovníkom* čísla n .

Definícia množiny $\mathbb{N}$

Lema

Prienik ľubovoľného neprázdneho systému induktívnych množín je induktívna množina.

Tvrdenie

Existuje práve jedna množina $\mathbb{N}$ taká, že $\mathbb{N}$ je induktívna a pre každú induktívnu množinu platí $\mathbb{N} \subseteq B$.

Definícia množiny $\mathbb{N}$

$$0 = \emptyset,$$

$$1 = 0 \cup \{0\} = \{0\},$$

$$2 = 1 \cup \{1\} = \{0, 1\},$$

$$3 = 2 \cup \{2\} = \{0, 1, 2\}, \dots$$

$$0, 1, 2, 3, \dots \in \mathbb{N}$$

Indukcia na $\mathbb{N}$

Veta (Indukcia na množine prirodzených čísel)

Nech $A \subseteq \mathbb{N}$ je množina taká, že

- (i) $\emptyset \in A$;*
- (ii) $(\forall n \in \mathbb{N}) n \in A \Rightarrow S(n) \in A$;*

t.j. A obsahuje 0 a s každým prirodzeným číslom obsahuje aj jeho nasledovníka.

Potom platí $A = \mathbb{N}$.

$\mathbb{N}$ splňa Peanove axiomy

Lema

Pre ľubovoľné prirodzené čísla m, n, k platí

- (i) $n \notin n$;
- (ii) $n = \emptyset \vee (\exists n_1 \in \mathbb{N})n = S(n_1)$
- (iii) $n \subseteq \mathbb{N}$;
- (iv) $m \in n \Rightarrow S(m) \subseteq n$;
- (v) Ak $m \in n$ a $n \in k$, tak $m \in k$.
- (vi) $m \subseteq n \Rightarrow m = n \vee m \in n$;
- (vii) $n = \emptyset \vee \emptyset \in n$.

$\mathbb{N}$ spĺňa Peanove axiomy

Dôsledok

Pre ľubovoľné $m, n \in \mathbb{N}$ platí:

- (i) $m \subsetneq n \Leftrightarrow m \in n$.
- (ii) $m \in n \Rightarrow S(m) \in S(n)$.

Tvrdenie

Pre ľubovoľné prirodzené čísla m, n platí

$$S(m) = S(n) \quad \Rightarrow \quad m = n.$$

Teda $(\mathbb{N}, \emptyset, S)$ spĺňa Peanove axiomy.

Definícia usporiadania

Definícia

Na množine $\mathbb{N}$ definujeme reláciu $<$ tak, že pre $m, n \in \mathbb{N}$

$$m < n \Leftrightarrow m \in n.$$

Reláciu $\leq$ zavedieme tak, že

$$m \leq n \Leftrightarrow m = n \vee m < n.$$

Definícia usporiadania

$$m \leq n \Leftrightarrow m \subseteq n \tag{1}$$

$$m < n \Leftrightarrow m \in n \Leftrightarrow m \subsetneq n. \tag{2}$$

Už máme dokázané, že $(\mathbb{N}, \leq)$ je čiastočne usporiadaná množina.

Linearita a dobrota

Tvrdenie

Pre ľubovoľné $m, n \in \mathbb{N}$ platí

$$m \in n \vee m = n \vee n \in m.$$

Tvrdenie

Množina $(\mathbb{N}, \leq)$ je dobre usporiadaná množina.